

Valentine Kalan 8-13-4
654 W. 161 St.
New York, N.Y. 10032

IN IN SPIRIT
LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 41

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, FEBRUARY 27, 1974

LETO LXXVI. — VOL. LXXVI

Tekoči trak ni za delavca duhamoren!

V zadnjih letih so bile ponovno objavljene trditve, da je delo na tekočem traku dolgočasno in duhamorno, študija v ZDA tega ne potrjuje.

CHICAGO, Ill. — Studija duševnih zdravnikov dr. I. Siassi-ja, dr. G. Grocetti-ja ter H. R. Spira za Rutgers Medical School, Piscataway, N.J., je dognala, da ne trditvah o dolgočasnosti in duhamornosti dela na tekočem traku vsaj za del delavstva v ZDA ne drži. Poročilo o študiji je bilo objavljeno v februarški številki Archives of General Psychiatry, ki ga izdaja Ameriška zdravniška zveza.

Študija pravi, da kjer so odkrili samotnost, dolgočasje, nezadovoljstvo in duhamornost z delom na tekočem traku, je to imelo zvezo z neuravnovesenostjo delavca in z njegovimi duševnimi težavami.

Zdravniki so pregledali 1.026 delavcev Unije avtomobilskega delavstva zaposlenih v tovarnah General Motors na področju Baltimorja in okolice. Poročeni delavci so bili razdeljeni v dve skupini. V eni od njih so bile namesto delavcev izprašane njihove žene.

Zdravniki so dobili 888 odgovorov, 462 od delavcev in 426 od žena delavcev. Kar 95% delavcev je poročalo, da so s svojim delom zadovoljni in 71% jih je izjavilo, da noben del njihovega posla ni utrudljiv in povzročajoč nejevoljo.

Zadovoljstvo med avtomobilskimi delavci je sorazmerno visoko v primeri z drugimi plastimi prebivalstva. Vzrok temu vidijo raziskovalci delno v tem, da so bili med zasliševanji večinoma delavci stari okoli 40 let in več, ki so na istem poslu že po več let. Raziskovalci, ki so se mudili veliko v avtomobilskih tovarnah, katerih delavci so izpraševali, so se naravnost čudili, da so ti kazali tako malo nezadovoljstva.

Ob koncu poročila o svoji študiji raziskovalci opozarjajo, naj njihova dognanja ne služijo za vzdrževanja sedanega stanja. Kjer je močno izboljšanje, ker so ta dognanja bolj dokaz prilagodljivosti delavstva kot pa 'prijetnosti' dela na tekočem traku.

Kot znano, so na Švedskem in ponekod drugod opustili tekoči trak in uvedli delo v skupinah pri sestavljanju avtomobilov, kar naj bi bilo bolj zanimivo in menda tudi bolj uspešno. Vsaka skupina se čuti bolj odgovorna, da je delo res dobro opravljeno.

Na Islandiji delavci v prvem splošnem štrajku

REYKJAVIK, Island. — V ponedeljek je ostalo doma 30.000 delavcev v prvem splošnem štrajku, kar jih Islandija pomni. Delavci zahtevajo višje plače.

Za štrajk so se unije odločile v petek, ko so določile, da naj njihovi člani dobijo vsaj 28% višje plače, med tem ko so jih bili delodajalci pripravljani povisati le za 23%.

V ponedeljek so vse delavnice, tovarne in celo gasolinske postaje bile zaprte.

Temenski prerok

Večinoma sončno in milo. Najvišja temperatura okoli 37 F (3 C).

Novi grobovi

Frank Crnski
Na svojem domu je umrl večeraj 85 let stari Frank Crnski, 1028 E. 76 St., mož Anne, roj. Mocnik, oče Anne Schuster, Frances Pasiechnik in Franke M., 8-krat stari oče, 2-krat prastari oče, brat pok. Josephine Wolcanssek (Det.) in pok. Martina. Rojen je bil v Velikem Cirniku v Sloveniji, od koder je prišel v ZDA l. 1912 ter bil skozi 47 let zaposlen kot predelavec pri Lake City Maleable Steel Co. vse do svoje upokojitve. Pokojnik je bil član društva Ložka dolina in Kluba slovenskih upokojencev za senklersko okrožje. Bil je med člani skupnosti, ki je delala za zgradbo cerkve sv. Vida in kupila zemljo, kjer stoji sedanja cerkev. Bil je 5 let v avstrijsko-ogrski armadi, predno je prišel v ZDA. Pogreb bo iz Zakrjškovega pogrebnega zavoda v petek ob 8.45, v cerkev sv. Vida ob 9.15, nato na Kalvarijo. Na mrtvaški oder bo položen nocoj ob sedmih.

Štrajk pri Farah končan

NEW YORK, N.Y. — Po 22 mesecih ostrega in zagriženega prepiranja in trenja je Farah Manufacturing Company sklenila sprejeti 3.000 svojih delavcev znova na posel in jim priznati pravico do unijskega organiziranja. Z Almagamated Clothing Workers of America je sklenila v imenu zaposlenih skupno delavsko pogodbo.

Večji del so v tovarnah Farah zaposlene ženske in Mehikanci, ki prihajajo iz Mehike preko meje v Teksas in Novo Mehiko, kjer ima Farah svoje tovarne. V boju s podjetjem so delavce podpirale delavske unije, krajevni katoliški škofi in tudi beli protestantje. Vsi ti so priporočali bojkot nakup Farah hlač, dokler se družba ne pobota s svojimi delavci.

V Bombayju 7 mrtvih med nemiri zaradi dražje hrane

BOMBAY, Ind. — Ko je prišlo zadnji teden do velikih nemirov in izgredev zaradi rastjočih cen hrane, je policija uporabila strelno orožje. Pri tem je bilo 7 ljudi mrtvih, 25 pa ranjenih.

Slaba letina je v Indiji povzročila pomanjkanje hrane in nato naglo višanje njenih cen. Nemiri radi dražje in pomanjkanja živila so po vsej Indiji, četudi se vlada Indire Ghandi trudi, da bi položaj izboljšala.

BEJRUT, Lib. — Libanon je edina država na Srednjem vzhodu, kjer so doslej živeli skupaj v miru kristjani in muslimani ter si delili oblast na temelju številčnega stanja. Predsednik republike je bil redno maronitski kristjan, predsednik vlade musliman-sunit, predsednik parlamenta musliman-šijit.

Libanon je prava mešanica ver in ljudstev, ki so bila nekdanj v stalnih medsebojnih trenjih, pa tudi bojih. Krščanski Maroniti so pretrpeli marsikatero nasilje od islamskih Druzov, turške oblasti in trenja so obstojala in delno še vedno obstoje med obema glavnima skupinama muslimanov, suniti in šijiti. Prvi priznavajo poleg korana — is-

Oljne družbe omejile uvoz olja iz tujine

Po vesteh iz uradnih virov so nekatere oljne družbe omejile uvoz olja iz tujine, ker niso zadovoljne s sedanjo oljno politiko ZDA.

WASHINGTON, D.C. — Nekatero velike oljne družbe so nezadovoljne s politiko urada za energijo in so zato namerno omejile uvoz olja iz tujine v času, ko je v ZDA pomanjkanje gasolina in drugih oljnih produktov. Zaloge teh so se zaradi tega zmanjšale na izpod predvidenih količin.

Oljne družbe, ki imajo doma na razpolago lastno surovo olje, morajo tega po odločitvi urada za energijo deliti z družbami, ki takega olja doma nimajo in so v prvi vrsti vezane na uvoz. Če dobe doma surovo olje ceneje, je precej razumljivo, da ga kupujejo v tujini več, kot ga nujno potrebujejo, ker so od uvoza tega ne morejo cbetati večjega dobička.

Tiste družbe, ki morajo svoje olje po nizkih domačih cenah odstopati drugim, so seveda tudi slabe volje in prav nič pripravljene kupovati olje po visokih cenah v tujini.

Uvoz surovega olja je v zadnjem tednu močno padel. Ena od večjih družb je zadnji teden povedala kar naravnost, da je ves uvoz olja opustila, ker od tega nima nobenega dobička. Po podatkih American Petroleum Institute je v zadnjih dveh tednih uvoz olja v ZDA padel od 2,8 milijonov sodov dnevno na le 1,9 milijonov sodov.

W. E. Simon, načelnik urada za energijo, je proti delitvi domačega surovega olja in je Kongres, ki je to delitev odredil, pozval, naj jo ukine, ker je škodljiva oskrbi dežele z gasolinom in ostalimi oljnimi produkti. Mož, ki bi naj skrbel za izvajanje zakonov, poziva Kongres, naj zakon ukine, namesto, da bi pritiskal na oljne družbe, da bi vršile svojo nalogo pri oskrbi dežele z oljem, pa četudi ob "manjšem" dobičku.

Morda oni v Kongresu, ki govore o vladnem prevzemu oljnih družb, le vedo, kaj zahtevajo?

Visoka dežela

NEW DELHI, Ind. — Okoli 10% površine Indije leži nad 7.000 čevljev visoko nad morjem, večji del so to predeli v notranjosti države.

Sen. Mansfield proti povišanju plač članom Kongresa

WASHINGTON, D.C. — Sen. Mike Mansfield, vodnik demokratske večine v Senatu, se je izjavil proti povišanju plač članom Kongresa in članom zvezne vlade. Dejal je, da bi bilo sedaj določeno povišanje slab zglede.

Sen. Mansfield je rekel novinarjem, da je proti povišanju in da bo stavil tak predlog v Senatu še ta teden ali pa v začetku prihodnjega.

Če Senat in Predstavniški dom povišanja, ki ga je Nixon predložil, ne odklonita uradno, bo to stopilo avtomatično v veljavo 6. marca.

Tudi Gromiko pojde na Srednji vzhod

Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko bo v Kairu le nekaj dni za H. Kissingerjem.

MOSKVA, ZSSR. — Tu se je iz uradnih virov razširila vest, da bo zunanji minister Andrej Gromiko, ki je bil prejšnji teden v Italiji, odletel ta petek v Egipt. Zahodni diplomati sodijo, da hoče imeti Sovjetska zveza vsaj na zunaj svoj delež pri sedanjih razgovorih o odkluku izraelskih in sirjskih čet z Golanjskega višavja. Ta odklik naj bi privedel do udeležbe Sirije pri razgovorih v Ženevi, ki so se začeli v preteklem decembru pod skupnim načelnstvom Kissingerja in Gromika.

Sovjetska zveza se je počutila pretekli mesec, ko je Kissinger posredoval med Izraelom in Egiptom, potisnjena v stran in je egiptskemu predsedniku Sadatu naravnost zamerila njegovo izredno prijaznost do Kissingerja in ZDA in mu očitala istočasno hlad do nje same.

Tokrat Sovjetska zveza noče biti čisto ob strani, vsaj ne v javnosti. Koliko bo pri razgovorih samih pomagala k uspehu, da bi pritiskal na oljne družbe, da bi vršile svojo nalogo pri oskrbi dežele z oljem, pa četudi ob "manjšem" dobičku.

Morda oni v Kongresu, ki govore o vladnem prevzemu oljnih družb, le vedo, kaj zahtevajo?

DEMOKRATI NE VERJAMEJO V KONEC KRIZE ENERGIJE

Izjava predsednika Nixona v ponedeljek zvečer na tiskovni konferenci, da je energetske krize konec, da pa je še vedno treba reševati to "vprašanje", je naleteja na odločno odklonitev v Kongresu. Tam izjavljajo, da je kriza še tu in da bi bilo treba uvesti prodajo gasolina na nakaznice zaradi enakosti vseh, "bogatih, revnih in onih vmes", kot je to dejal sen. Mansfield.

WASHINGTON, D.C. — Najbolj pereča je še vedno oskrba z energijo, v dobri meri z gasolinom in drugimi oljnimi produkti. Nixonova izjava v ponedeljek zvečer, da je "energetska kriza mimo, četudi je vprašanje ostalo", je naleteja na močan ugovor in proteste v Kongresu, kjer so demokrati poudarjali, da je kriza še vedno tu v polnem obsegu, da so v veljavi še vedno vsa priporočila za boj proti njej in da Nixon še vedno pričakuje zakon za reševanje te krize. Sen. Mike Mansfield, vodnik demokratske večine v Senatu, je zahteval uvedbo prodaje gasolina na nakaznice. Da bodo pri njegovem nakupu vsi enaki, "bogati, revni in oni vmes".

"Lahko je reči predsedniku Nixonu, da je kriza energije mimo. Njemu ni treba čakati v vrsti za gasolin," je dejal kong. Thomas P. O'Neill iz države Massachusetts, vodnik demokratske večine v Predstavniškem domu.

"Imamo še vedno pristno krizo," je izjavil Carl Albert iz Oklahome, vodnik Predstavniškega doma.

Sen. Mansfield je svojo izjavo potrdil s poročilom, da je moral čakati v vrsti 35 minut za gasolinom.

Zvezni urad za energijo je k Nixonovi izjavi pripomnil, da je to "stvar znamenaj v tem trenutku" ali je to "kriza energije" ali le "vprašanja energije". "Mi imamo še vedno izredno energetske stanje, ker še vedno primanjkuje gasolina," pravi izjava urada za energijo.

Nekateri v Kongresu so izrazili nejevoljo nad predsednikovo izjavo tudi zaradi tega, ker bi utegnili ustvariti vtis, da smo res iz težav in bi se ljudje ne brigali več dosti za varčevanje gasolina in drugih oljnih produktov, ki jih očitno še manjka.

Drugi vidijo v predsednikovi izjavi njegov odpor proti uvedbi prodaje na nakaznice, ki bi stala deželo letno okoli 1,5 milijona dolarjev, pa položaj komaj kaj izboljšala. Predsednik Nixon je ponovno povedal, da se

nakaznice niso obnesle tekom druge svetovne vojne in da se tudi sedaj ne bodo. Zato se jim je treba izogibati, če je le kako mogoče.

Z boljšo razdelitvijo razpoložljivih zalog skuša zvezni urad za energijo pridobiti na času, ko bi naj povečali uvoz olja in njegovih produktov zmanjšal primanjkljaj in olajšal položaj pri oskrbi z gasolinom. Sedanje dolge kače pred gasolinskimi postajami zlasti v državah na vzhodu ustvarjajo slabo voljo in povečujejo zahtevo po uvedbi gasolinskih nakaznic. William E. Simon je kongresnikom dejal, da upa na izboljšanje oskrbe z gasolinom v 4-6 tednih. Nekateri računajo, da utegne priti do tedaj že tudi do obnove dobav arabskega olja.

Kljub vsem ugodnim napovedim in Nixonovi izjavi, da je kriza mimo, je W. E. Simon vstrajal pri svoji napovedi, da bo ponudba gasolina v letošnji pomladi in poletju 15-20% izpod povpraševanja.

Haile Selasije odredil zamrzitev vseh cen

ADIS ABEBA, Abes. — Po petih dneh nemirov in demonstracij zaradi naraščanja cen vsakdanjih potrebščin je cesar Haile Selasije objavil zamrzitev vseh cen in znižal ceno gasolina za galon od \$1.48 na \$1.08.

Izgredi so se začeli s štrajkom avtotaksijev in učiteljev, ki so zahtevali prvi višjo voznično, drugi pa višje plače. Nemiri so se sredi tedna razširili in v glavnem mestu je bil ustavljen večji del rednega prometa.

V izgredih naj bi bili 3 mrtvi, 22 ranjenih, okoli 1.600 pa zaprtih, največ avtotaksijev. Cesar je razlagal, da je porastu cen krivna huda suša, porastu cen gasolina pa povišanje cen olja, ki je prizadelo ves svet.

Solženicin ne bo ostal na Norveškem za stalno

OSLO, Nor. — Tukajšnji list, katerega glavni poročevalec je Per Egil Hegg, ki je sprejel ruskega pisatelja Solženicina v goste, ko je prejšnji teden prišel na Norveško, je objavil, da ni verjetno, da bi ta ostal stalno na Norveškem.

Ruski pisatelj, ki so ga sovjetske oblasti pognale na tuje, se v prvi vrsti briga za svojo družino in njen prihod k njemu na tuje. Dokler tega vprašanja ne bo rešil, si verjetno tudi ne bo izbral stalnega bivališča.

Raketa v mreži

MIAMI, Fla. — Brata James in Haidy High sta vlekla ribiško mrežo blizu floridske obale. Plen je bil težak, nenadoma sta v mreži zagledala srebrenkasto dvometrsko raketo ameriške mornarice.

V strahu pred eksplozijo sta čakala, dokler niso drugi ribiči priklicali mornariških strokovnjakov.

Iz Clevelanda in okolice

K molitvi — Članice Oltarnega društva pri Sv. Vidu so prošene, da pridejo moliti v četrtek ob 9. uri dopoldne v Grdinov pogr. zavod na E. 62 St. za umrlo Mary Sobochan, ob 10. uri naj se pa udeležijo pogrebne sv. maše.

Za pecivo prosijo — Članice Oltarnega društva pri Sv. Vidu so prošene, da pridejo moliti v četrtek ob 9. uri dopoldne v Grdinov pogr. zavod na E. 62 St. za umrlo Mary Sobochan, ob 10. uri naj se pa udeležijo pogrebne sv. maše.

Zopet odprto — Tony Rolik, slovenski trizer na 6516 St. Clair Avenue, se je vrnil iz bolnišnice in okreval v bolnišnici. Da je zopet na poslu. Vsem se zahvaljuje za obiske in pozdrave tekom bolezn.

Namerno preizkusi? — Mestni odbornik D. Kucmich je obdoližil mestno upravo, da je namerno ocenila dohodek mestnega dohodninskega davka prenizko, na 46 namesto na 49 milijonov, da bi lahko višek uporabila v času, ko bi bila volivna kampanja za Senat, kamor kandidira župan R. J. Perk, na višku. Campanella je to obdoližitev odločno zavrnil.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Posebni Watergate tožilec Leon Jaworski je dejal včeraj, da pozna celotno zadevo Watergate in je napovedal v naslednjih nekaj dneh objavo obtožb prizadetih. Jaworski je razkril, da je poziv predsedniku Nixonu pred glavno zvezno poroto, ki Watergate zadevo prisluške že od junija 1972, poslal sam njen načelnik Vladimir N. Fregelj (Naš slovenski rojak - Op. u.). V svojem pismu je načelnik velike porote zapisal, da pisarni odgovori predsednika ne zadostajo, ker so se v preteklosti izkazali "manj kot zadovoljivi". Predsednik Nixon je v ponedeljek na tiskovni konferenci razkril ta poziv, pa povedal, da ga je odklonil.

WASHINGTON, D.C. — Znani časnikar Jack Anderson je dobil od S. J. Bycka, ki je zadnji teden hotel ugrabiti letalo na letališču pri Baltimorju, zvočni trak, na katerem ta trdi, da bo z ugrabljenim letalom tresil na Belo hišo v Washingtonu, D.C. Kot znano je bil ugrabitelj namen prepričan in se je zato sam ustrelil.

KAIRO, Egipt. — Ameriški pomorski strokovnjaki pomagajo pri čiščenju min v Sueškem preko na prošnjo Egipta, ki hoče prekop čim preje odpreti.

ADIS ABEBA, Abse. — V Asmari, drugem največjem mestu Abesinije, je prišlo do upora vojašva — gre menda za drugo divizijo — ki zahteva večje plače in druga izboljšanja. Uporniki izjavljajo, da niso proti cesarju Haile Selasiju in proti njegovi vladi. V podporo svojim zahtevam so prijeli svoje častnike in jih imajo pod stražo.

LONDON, Vel. Brit. — Obsežno kupovanje zlata je včeraj nagnalo tu ceno za uncjo na \$181, ko je uradna cena komaj \$42.22. Vzrok skokovitemu porastu cene zlata vidijo v izgubljanju zaupanja v papirnati denar in v pomanjkanju ponudbe zlata, ko povpraševanje po njem narašča.

UKINITEV VERSKEGA RAVNOVESJA OGROŽA MIR V LIBANONU

Predsednik vlade Taki-

Edina država na Srednjem vzhodu, kjer so doslej živeli skupaj v miru kristjani in muslimani ter si delili oblast na temelju številčnega stanja. Predsednik republike je bil redno maronitski kristjan, predsednik vlade musliman-sunit, predsednik parlamenta musliman-šijit.

Razdelitev oblasti in glavnih javnih položajev je doslej ohranjala nekako ravnotežje sil med posameznimi skupinami, sedaj pa so to ukinili in naj bi bila vsa javna mesta odprta vsem neoziraje se na vero in plemensko, oziroma narodno pripadnost.

Krščanski maroniti so proti novemu redu in njihov patrijarh se je obrnil na predsednika republike, naj se obnovi staro stanje. Camille Chamoun, bivši predsednik republike in vodnik Narodne liberalne stranke, se je odločno postavil za pravice Maronitov in svaril, da utegne ukinitev starega, ustaljenega reda privedi do hudih težav.

din Solh je mnenja, da se je stari red preživel in da je sprememba, uvedena zadnji teden, za republiko dobra, ker ustvarja možnost, da pride vsak na najvišje položaje na temelju svojih sposobnosti in ne na temelju verske ali plemenske pripadnosti.

Kristjani so imeli pri ljudskem šteju, ki je služilo za temelj razdelitve oblasti v Libanonu ob vzpostavitvi njegove neodvisnosti, večino v razmerju 6:5, pa naj bi jo od tedaj izgubili v korist muslimanov, ki se hitreje množe. To naj bi tudi privedlo do ukinitve starega reda, za kar so se zavzemali muslimani, ki se seveda lahko čutijo močne sredi popolnoma muslimanskega sveta, če ne štejemo judov v Izraelu.

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays Sundays and Holidays, 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

- Združene države: \$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece
- Kanado in dežele izven Združenih držav: \$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece
- Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

- United States \$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months
- Canada and Foreign Countries: \$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months
- Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 41 Weds., Feb. 27, 1974

Nova ustava naj rešuje socialistično Jugoslavijo

Pretekli četrtek so v Jugoslaviji slovesno objavili novo ustavo, četrto po redu, odkar je tam vzpostavljena komunistična oblast. Nova ustava naj bi bila vzor demokracije, saj prenaša vso oblast na "temeljne organizacije dela" in potiska ob stran poklicne politike in vseh vrst javne uprave. O vsem naj odločajo delavci v okviru svojih "temeljnih organizacij dela", oni naj odločijo, kolikšen del dohodka podjetij pojde za osebne dohodke, oziroma plače delavcev, koliko za nove vloge v gospodarstvo.

Nova ustava naj bi pomenila dopolnitev samoupravljanja, ki ga že dolgo v Jugoslaviji oznanjajo kot temelj njihovega državnega in družbenega reda. Seveda je nad vsem Komunistična partija, ki jo tam uradno imenujejo Zveza komunistov. Zato je razumljivo, da so jo tudi uradno vključili v novo ustavo in ji v njej določili mesto in naloge.

Nekateri zahodni opazovalci pravijo, da je nova ustava "plemenit poskus", ki pa ne more uspeti, če bi bila res dosledno izvajana. Pri tem izražajo upanje, da Jugoslavniki pri izvajanju ne bodo tako dosledni in da bodo tako dovolili, da ustava le vsaj delno opravlja svojo nalogo. Ti zahodni poznavalci reserjeto verjetno nečesto videti resnice, da namreč ustava, zvezna in republiške, ne pomeni veliko, ker je le orodje Zveze komunistov za vladanje dežele in krotenje njenega prebivalstva, ki pri iskanju osebnih in narodnostnih smotrov tišči v različne smeri in se pri tem hoče čim bolj izvit partijskemu nadzoru.

Resnična težava je v needinosti jugoslovanskih narodov, v trenju med njimi, ki ga komunistom kljub neštetim glasnim besedam ni uspelo odstraniti. Ta trenja povzročajo stalno napetost tudi v sami Zvezi komunistov, kjer se posamezne skupine borijo za vpliv in moč. Tako je nedavno na primer poročal Hans P. Rulmann, načelnik nemške agencije "Ost Dienst" o trenju med Kardeljem in Dolancem, ki bi bila oba rada Titova naslednika. Dolanc naj bi dobil oporo za svoje načrte pri načelniku glavnega stana Jugoslovanske ljudske armade gen. Stanetu Potočarju, pa naletel zato na odpor med srbskimi generali. Ti se zavzemajo baje za ostrejšo smer v javni upravi.

Tito naj bi se bil tekom svojega bivanja v Sloveniji v začetku leta oglašil pri Aleksandru Rankoviču, ki živi v svoji vili v Sloveniji v nekaki neuradni internaciji. Pred 7 leti so Rankoviča odstavili, ko je s svojo tajno policijo trdo držal v rokah vso Jugoslavijo in dal namestiti prisluškovalne mikrofone celo v samo Titovo spalnico, sedaj trdi Rulmann, da bo Rankovič rehabilitiran.

"Frankfurter Allgemeine" je v začetku tega meseca prinesla obsežno poročilo o Jugoslaviji, kjer trdi, da se partijski vrhovi posebno jeze, da so nekateri profesorji na filozofski fakulteti v Beogradu še vedno na svojem mestu, četudi so njihovo odstranitev zahtevali že leta 1968. Podpora, ki jo uživajo med študenti in med profesorji, naj bi bila tolikšna, da se jih ne upajo odstraniti.

Članek "Frankfurter Allgemeine" trdi, da uživa Stane Dolanc podporo Brežnjeva in Kosygina ter da se zato čuti močnejšega od Kardelja. V svojem poročilu opozarja na preko 20.000 sovjetskih "turistov" na Jadranu, ki da čakajo na "ugodni trenutek", če bi morala nastopiti sovjetska sredozemska flota.

Zadnji petek, torej le en dan po proglasitvi nove ustave SR Jugoslavije, ki določa Tita za dosmrtnega predsednika, po njegovi smrti pa prehajanje predsedstva od člana na člana 9-članskega predsedstva SFRJ, je Tito, kot je poročala iz Beograda Press-London Express brzojavna novinarska služba, objavil čistko, ki naj odstrani "neostaliniste s položajev, na katerih ogrožajo sam obstoj Jugoslavije". Čistko vodi Stane Dolanc.

Položaj naj bi bil tako napet, da je Tito odložil svoj obisk na Madžarskem, da bi lahko neposredno nadziral izvajanje svojih ukrepov, ki naj rešijo Jugoslavijo. Stane Dolanc je v govoru v Kragujevcu trdil, da so "neostalinisti, centralisti in unitaristi danes največja nevarnost za Jugoslavijo". Med te je vsekakor treba šteti Rankoviča in njegove, o katerem je nemški poznavalec razmer v Jugoslaviji komaj pred nekaj tedni trdil, da bodo skoro zopet med Titovimi pribojnikmi!

O obstoju "druge frakcije" v Zvezi komunistov je v zadnjih tednih ponovno govoril dr. B. Bakarič, vodnik hrvaških komunistov še od časa državljanske vojne. Obsojal je njihovo oblastnost in nestrpnost, pa tudi njihove grožnje. Izjavil je, da se ta frakcija ne šele ustvarja in organizira, ampak da je že tu!

Srbski emigrantski viri trdijo, da je to "Lekina frakcija" — frakcija Aleksandra Rankoviča! V kolikor bi to odgovarjalo resnici, bi to pomenilo, da je Tito pognal Do-

lanca v boj proti srbskim "neostalinistom, centralistom in unitaristom", kot ga je slično jeseni 1972 pognal v boj proti "nacionalistom".

Poročila iz različnih virov so v marsičem različna, vsa pa se strinjajo v tem, da je Jugoslavija v notranjih težavah, zmedah in medsebojnih trenjih v času, ko je očitno, da je Titova življenska sposobnost, če že ne tudi samo življenje, pri kraju in ni nikogar, ki bi ga nasledil kot "čuvar edinstvi in bratstva" Jugoslavije.

BESEDA IZ NARODA

IZPOD ZVONA SV. ŠTEFANA IN OKOLICE

CHICAGO, Ill. — Že smo v resnem postnem času. Kako je bilo nekoč doma? Na pustno nedeljo in na sam pust ali "fašenk" je bilo vse veselo, razposajeno in razgibano. Na mizo so prišle razne dobrote, predvsem pustni krofi. Tudi predpustne šeme so se pojavile. Ker je bil še sneg, so ga orale in kaka stara babnica je sejala "debelo repo". Gorje pa, če te je pobožal z jezevo kožo kak "fašenk". Gospodinja se je morala seveda odkupiti s klobasami, gospodar pa z vinčkom. Ko je na pečelnico sredo ob polnoči pri fari zazvonil velik zvon v opomin: Postni čas je tukaj, — je vse utihnili. Matere so pospravile vse krofe, vso mesnino, le ob nedeljah je prišlo kaj boljšega na mizo, drugače pa smo otepali "kisló juho", koruzne ali ajdove žganice s kislim zeljem. Pa nismo bili nič sitni. Vedeli smo: Post je in smo se res postili.

Na Pečelnico duhovnik blagoslovi pepel in pri pepeljenju govori: "Človek, spomni se, prah si in v prah se povrneš..." Ali mar ni to resna zadeva? Zadené mene in tebe. Oba greva isto pot — umrla bova. "Pred smrtjo ne obvarje koža gladka, nas ne odkup'jo kupi zlata." pravi pesnik Prešeren. Tolažba za revnega človeka. Če bi se lahko bogatini odkupili s kupi zlata, reveži pa ne, ker ga nimajo, kako hudo bi bilo življenje na svetu. Tako pa: "Smrt pobrati pod lopato, kar rodil je beli dan..."

Kaj je novega v našem čikaškem Babilonu? Nič prav posebnega. Sneg počasi kopni, sonce postaja bolj toplo, tudi smrt rada v tem času pobira bolj stare ljudi, pa tudi kakšnemu mlademu izpodmakne tla. Zadnji teden je bila položena k večnemu počitku Mrs. Marija Tivadar, prekmurska Slovenka.

Prekmurski Social Club bo imel v soboto, 2. marca, v veliki svetoštevanski dvorani svojo družabno zabavo. Ta bo za vse, ne le samo za slovenske prekmurske rojake. Le pridite! Igrala bo godba Romana Pospejca.

Čudna pot "Ameriške Domovine". Petkovo številko od 30. jan. smo dobili v ponedeljek, 1. febr. Četrtkova številka od 7. februarja je dospela šele 13. februarja. Danes, ko to pišem, sem prejel AD od 13. febr., četrtkovo in petkovo pa bomo dobili šele v torek ali celo v sredo... Pa nič novega, niti čudnega v tej washingtonski zmešnjavi. Saj celo predsednik Nixon ni dobil pravočasno priporočene vabila iz Los Angelesa na sodnijo. Kar osem dni je romalo.

Umril je v Clevelandu inž. Jože Sodja. Osebo sem ga poznal. Bil je generalni ravnatelj uprave "Slovenca" v Ljubljani. Njegova zadnja želja je bila, da bi počival v domači slovenski grudi. Vsa, ki res ljubi domovino, si to želi. Njemu to ni bilo dovoljeno. Oblast, komunistična seveda, tega ni dovolila. Vabi izletnike, ki prinesejo tujo valuto, katero tako nujno rabijo, mrtvega slovenskega rojaka pa se bojijo. Mora res stati slovenski, na splošno ves jugokomunistem na proketo trhlj no-

gah... Jugoslovanski ambasadorji in konzuli se šopirijo v Ameriki. Nedavno sem videl v hrvaški "Danici" fotokopijo pisma jugokonzula v New Yorku, ko protestira proti "hrvaškemu dnevu", katerega je lani proglasil njujorški župan Lindsay ob priliki jubileja hrvaške cerkve. Navoč je bil tudi hrvaški kardinal Šeper. Predlanskim je neka zavedna Srbkinja na neki srbski kulturni prireditvi jedko osvrknila jugoslovanske komuniste. Bil je navoč tudi Srbin, jugoslovanski konzul, katerega pa ni poznala. Njeno opazko je konzul slišal. Ko je ta žena šla na jugokonzulat v Chicagu, da bi dobila potni list za domovino, jo je ta jugokonzul dve uri pestil radi tega in ji med drugim rekel: "Ali ne veste, da se vam doma lahko to ali ono zgodi? Padete pod vlak, vas avto povozí, lahko tudi utonete." Skratka: prikrité grožnje! Ali res sme tak jugofalot izvajati take pritiske na ameriško oblast in njene državljane. Ali bi ne bilo prav, da bi naše oblasti sporočile v Beograd, da so ti ljudje "persona non grata"?

"Posejajte čim več koruze," je navodilo poljedelskega tajništva farmarjem, zlasti v Illinoisu. Ti bi radi ugodili tej želji, pa so prišli da zaključka, da ni dovolj umetnih gnjil... So res pametni gospodje pri zelenih mizah tam gori, kjer dajejo razna navodila. Menda sploh ne vedo, da rastlina rabi tudi gnjilo. No, nič čudnega. Sam predsednik Mr. Nixon je lani enkrat dejal novinarjem, da sploh ne ve, kaj je to soja...

Sedaj bi morala biti pika. Pa ne bo, niti ne bo kaj za hi-hi, ha-ha, niti ho-ho, ampak nekaj resnega za postni čas. Za premišljevanje. "Merilo ljubezni. Zanimivo je, če prav pomislimo, da mi vsi svojega bližnjega res tako "ljubimo" kot sami sebe. Svojemu bližnjemu storimo to, kar sami storimo. Kdor bližnjega sovraži, sovraži tudi sebe. Kdor bližnjemu ne zaupa, pokaže, da tudi sam ni zaupanja vreden. Kdor o bližnjem slabo govori, ne more pričakovati, da ga bodo drugi hvalili." (Iz Druž. Pratique.)

Lepo vse pozdravlja "Toti Štajerc"

gah...

SKUPNA PRIREDITEV SLOVENSkih NARODNIH DOMOV

CLEVELAND, O. — Že ob ustanovitvi Federacije Slovenskih narodnih domov je bilo določeno, da se vsakoletna skupna prireditev vseh devetih slovenskih narodnih domov vrši v bližnjem času godovanja vseh Jožetov in Jožic.

Letos priredi Federacija SND slavnostni banket v nedeljo, 17. marca, ob štirih popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju v počastitev vseh zaslužnih oseb, izvoljenih po Federaciji in po posameznih Domovih. Na tem banketu bodo prejeli naziv "mož leta" ali "žena leta" vsi tisti, ki so si nabrali posebne zasluge za našo narodno

stvar. Prireditve se vrši pod sponzorstvom Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

Okrajni avditor George Voinovich

Vsi slovenski narodni domovi so za leto 1974 izvolili za "moža leta" dobro poznanega, spoštovanega okrajnega avditorja George V. Voinovicha. Kot vplivna oseba v visoki okrajni službi se je g. Voinovich izkazal kot dober zagovornik za olajšavo davčnih pristojbin starejšim lastnikom domov. Rad se tudi odzove povabilom na važne društvene seje, kot na seje Klubov slovenskih upokojencev in kjerkoli drugod je potrebno.

Cecilia Šubel

Za letošnjo "ženo leta" je bila soglasno izvoljena dobro poznana društvena delavka Cecilia Šubel. Podrobnosti bo gotovo opisal kdo drugi.

Pri Slovenskem društvenem domu na Recher Avenue je bil letos izvoljen John Adams. On je enajsti po številu, ki si je pridobil to čast. John je bil rojen v Pueblu, Colorado, vzgojen v Koritnici v Sloveniji, od koder se je vrnil v Ameriko leta 1937. Vse od tedaj je aktiven pri Slovenskem društvenem domu na Recher Avenue. Član direktorija je bil prvič v letu 1947, leta 1948 pa član gospodarskega oddelka. Od leta 1964 do danes je bil eno leto podpredsednik in osem let v gospodarskem oddelku. To mesto ima tudi v letošnjem letu. Zaposlen je pri Reliance Electric od leta 1937 kot strojnik. Od leta 1946 je član Euclid Veterans kluba, član društva Loyalties št. 158 SNPJ, kjer je pomagal pri Skladu za obisk Evrope. V ameriški vojski je služil 44 mesecev. Udeležil se je bitk v Evropi kot član 5th Armored Division — Rank of Corporal (WW2). S soprogo Anne imata dva sinova, Kennetha, ki je "computer programmer", in Davida, kateri študira na Bowling Green State University — "major in Biology".

Iskrene čestitke vsem izvoljenim, katere bomo počastili na slavnostnem banketu v nedeljo, 17. marca 1974, v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju. Rojaki in rojakinje so prav prijazno vabljeni na to pomembno prireditev Federacije slovenskih narodnih domov.

Joseph Trebec

Še par anekdot...

EUCLID, O. — Ko v nedeljo, 3. marca, prirejamo kosilo v prosep Slomskovi beatifikaciji, naj v tej zvezi omenim, da je verski tehnik "Družina" v Ljubljani s 42. številko, 4. nov. 1973, zaključila "Otrok luči" Slomskovi življenjepisa, ki je več let izhajal v tem listu. Napisal ga je bil prelat Franc Hrastelj. Konča pa se s tem znamenitim odstavkom: "Ko so truplo prinesli do groba, je graški škof blagoslovil novo izdelano grobnico, nakar so župniki položili k

tudi ocenjujejo sedanjo nizko postavko iz davka od skupnega dohodka občanov za vzdrževanje otrok.

Svoje predloge, da bi se otroški dodatki valorizirali v višini življenskih stroškov, so poslali republiškem svetu.

Rojstva v Sloveniji

Po podatkih statističnega zavoda se je lani rodilo na 1000 prebivalcev 17,8 otrok. Področja z nizko gostoto rojstev (natalnostjo) (Vojvodina, Hrvaška in ožja Srbija) so ostala na ravni prejšnjih let. Na področjih z visoko natalnostjo (Kosovo, Makedonija in Bosna) pa številno rojstvo upada.

Zadnje vesti

Za zadnje vesti iz Slovenije poslušajte v Clevelandu in okolici Slovensko radijsko uro "Pesmi in melodije iz lepe Slovenije" vsak večer od ponedeljka do petka na postaji WXEN-FM na 106.5 MC, katero vodi dr. Milan in ga. Barbara Pavlovčič.

večnemu počitku telo, ki je bilo posoda tako svetniško blage duše. Najprej mu je nemški zbor zapel žalostinko, takoj nato pa slovenski zbor iz njegove pesmi: Preljubo veselje — "Le eno veselje še čaka na me, tam v rajski deželi, ko mlado je vse." Po tej pesmi so ljudje postali pozorni. Nikdar še niso slišali slovenske žalostinke na mariborskem pokopališču. Bila jim je zadnji pozdrav rajnega škofa, še iz groba na pot domov, da naj čuvajo svoj jezik.

Pri odprtem grobu pa je ostal grobar Berglez in njegovi sin, ki mu je pri delu pomagal, in mladi prijatelj Karl Dvoržak s Koroške ceste 16. Čuvali so odprti grob, da pridejo zidarji in položijo nanj težko ploščo in jo zazidajo.

Preden so prišli zidarji, se je pojavila na pokopališču manjša skupina ljudi, ki so bili silno nemirni. Prišli so iz Pishove kavarne, kamor so zvedeli, da so Slomsku zapeli slovensko žalostinko.

"Kaj takega se v Mariboru še nikdar ni zgodilo in se tudi nikdar več ne bo!"

Tako so se rotili in hiteli proti kapelici. Berglez ni nič hudega slutil, pa jim je pustil, da so vstopili. Pa kakšna groza ga je obšla, ko je videl, da so ti pobalini začeli pljuvati v grob in vpiti:

"To imaš ti, slovenski svetnik!"

"Kaj to počenjate?" se je sedaj zadržal nad njimi. Prijel je za lopato, če bi se kdo predrznil, da bi se mu približal, toda pobalini so nejuhaško pobegnili s pokopališča.

Ko so zidarji končali svoje delo in je grob bil zaprt, je grobar zaklenil tudi kapelico in je hitel javiti stolnemu župniku, kaj se je zgodilo. Kostonjevec je še ta večer javil državnim oblastem in zahteval varstvo za mrtvega škofa.

Toda beseda je padla, ne samo tisti, ki so ga ljubili, tudi tisti, ki so ga sovražili, so mu ob slovesu s tega sveta klicali: "Svetnik!"

In ta beseda ni umrla. Šla je iz kraja v kraj, iz srca do srca, šla je od roda v rod in bo živela, dokler ne bo še slovesno potrjena od Cerkev."

Zdi se mi še s tem v zvezi omeniti, kar bi koga zanimalo. Ob Slomskovi dnevi 1936 je posebni odbor pa vsej Sloveniji

VESTI IZ SLOVENIJE

Davek od skupnega dohodka

Pripravljen je nov predlog o obdavčitvi skupnega osebnega dohodka. Po njem naj bi ostalo neobdavčenih 30,000 dinarjev. Olajšava za vsakega otroka znaša 13,800 ndin; za druge vzdrževane družinske člane pa 11,500 ndin.

Novost je predvidena tudi pri odbitnih postavkah, prostovoljni prispevkih in članarinah. Posebej se pripravlja zakon za rudarje, ki delajo v jamah, katerih dohodki naj bi bili neobdavčeni.

Največ "fičkov"

Kragujevska "Crvena zastava" je lani izdelala 111,725 vseh vrst osebnih avtomobilov. Izdelali so 23,287 vozil več kot prejšnje leto, vendar so realizirali le 79% programa. "Zastav 750" so izdelali 44,655, "Zastav 101" pa 36,163.

Letošnje leto bodo vse jugoslovanske avtomobilске tovarne proizvedle 240,000 raznih znamk avtomobilov. Jugoslavniki so lani kupili 160,000 avtomobilov.

Otroški dodatki

Republiška skupnost otroškega varstva se zavzema, da bi povečali otroške doklade. Kritično

Fr. Jaklič:

ZA MOŽEM

"Kaj si ji pa dala?" reče Marko, vzame zavitek in ga razvije. V roki mu je ostalo rdečeopi-sano medeno srce.

"O, o, o... Micika... lej... lej!"

"Lejte! Lejte..." vzklikne Marta pomenljivo in z jezimi očmi osine Lenčiko, ki je povešala oči in rdela...

Ah, Marta je bila od togote kar rjava, in zaničljiv smeh se ji je prikazal na obrazu, da je kar pihala...

"Pa še zrealce ima," omeni Marko... "Na, Micika! Vidiš, kako te imajo teta radi... Le spravi, boš doma pokazala!"

Dekletce ima v roki srce in gredečo ogleduje Lenčiko, in ko ji ta ponudi roko, se je oprime otrok ljubeznivo.

"Vedve bi bili kmalu prijateljici," se nasmehne Marko zadovoljno. "Ali imaš rada teto?"

Otrok prikimava.

"O, otrok ve, kdo se mu dobri-ka," pristavi Marta in koraci srdita.

Sli so vstrijc po poti. Marko po sredi z otrokom. Ob levem kraju Marta s procko, na desnem pa otrok in Lenčika s škafom.

Marta je koračila z nevoščljivo togoto v srcu, Lenčika z nejevoljo.

"Kaj se je prismočila?" sta mislili druga o drugi.

Za vasjo privozi naproti z volji kmet Zaman. Na vozu pa so sedeli delavci in se šalili.

Marko in obe spremljevalki se umaknejo s pota. In ker je obe srce vleklo k njemu, sta stopili nehote in nevede obe s pota z Markom. "Ena je stala na desni, druga na levi, ko so bibali volji z vozom mimo.

In ko so videli delavci dvovca Marka sredi žensk, so se suvali s komolci, si pomežikovali in namigovali...

"Viš!... Viš!... Viš!..." "Hahaha..." se nasmeje Zaman. "Da vidite! Ali nisem pravil?... Ta, jo kmalu dobi!... He — he, Marko! Tič si!... Komaj si pokopal eno, imaš že dve!"

"He, kako je moški sladak!... Kaj ne punce?"

In voz je odšel.

Tudi Marko se je smejal in pogledal Marto na levi in Lenčiko na desni. Lenčika je bila rdeča od sramote in Marta od togote. Marko si je pa mislil: "To menda pa res nekaj pome-ni!"

Pa se je še bolj smejal.

"Pa pojdim, no, ker smo že skupaj!"

"Čeljust!" zavpije Marta za vozom.

Lenčika pogleda Marka in nato hitro pobira stopinje. Goro-elo ji je na licih, gorelo pod nogami in jo peklo v srcu.

"Kaj bežiš... ali te je pogruntal?" vpije za njo Marta s škodoželjnim smehom in se ne umakne od njegove strani.

Lenčika je bežala pred njima, a ona sta šla za njo, in Marta si je mislila: "Ni vrag, sedaj se bo vsaj name spomnil Marko!"

"Bog plati, Lenčika!" vpije Marko za njo, ko zavije domov.

Pa se vendar hvaležno ozre in odgovori:

"Nima za kaj!"

"Za eno srce!" se posmehe Marta. "Bog ve, kaj je z njim namerjala."

"Kaj pa misliš — ?" se začudi Marko.

"Ej, tihe vode..."

Marta zavije na Rojnikovo dvorišče, Marko pa gre svojo pot.

In spotoma je mislil na Mar-to in Lenčiko in obe primerjal kakor kupec blago.

"E, ta Marta je oblastna... Kako ti govori!... A Lenčika ima rada otroke. To sem videl!"

In hipoma mu je vstalo vprašanje: "Katero bi ti vzal!"

Zasmejal se je pri tem spo-

minu in se spomnil Zamana. "Hahaha..."

IV.

Rojnikove ženske so bile po dvorišču že vse pobrskale. Roj-nica in Čuka sta si bili odpustili vse žalitve, pa sedaj v zelniku ospajoč zelje složno trle Marto.

Rojnica je imela polna usta graje o njej tako, da so se druge kar čudile, da jo ima pri hiši tako žensko.

"Ali ste videle danes? Dela, kar se ji ravno ljubi; kadar pa ugleda ravno hlače na vasi, je ne udrži nihče; tako mrje za moškimi. Ako le more, prasne za njim, pa naj bo ta ali oni..."

"Dekleta, meni se nekaj sveti," vpije Čuka. "Gotovo je šla za tem vdovcem."

"Jaz tudi to trdim, deklīči!" povzame Rojnica. "Pa je tudi res, le glejte: polno vežo ima korenja, pa gre ponj samo zato, ker drži mimo pot do fare, kamor je šel Marko... Pa recite, če ni res tako?... Pa kako se je zlikala!... Ali je treba biti tako nafrkana, kadar napravi za prasiče?... Ha?... Zakaj je pa drugokrat tako kakor kak zam-zek, da se človeku gabi?... To mi povejte!..."

"Ima ga!..." "Uh!..."

Nato se vrne Marta. Odpasa-la si je bila predpasnik in preoblekla ošpetelj, pa je bila zo-pet navadna zamazana Marta.

"Sedaj šele si prišla z njive?" bevske Rojnica. "Koliko si ga pa prinesla?"

"I, koliko!... Eno procko sem ga narvala, pa je nisem mogla naložiti... Komanov Marko mi je moral pomagati..."

"Nikar vsega ne povej!" jo uščne Čuka.

"Ali jo vidite?... Ali vam ni-sem pravila?... Samo ako se hlače prikažejo, pa udrži za nji-mi...! O, boš kmalu lahko za njim blekinila, da bo le Bo-žič!..."

Marta zardi in se razsrdi: "Kaj mi pa hočete?... Za kom sem jaz šla!..."

"Kaj rasteš?... Saj si sama povedala!" jo zavrne Čuka.

"Jaz?"

"Ti!... Za Komanom si šla..."

"Vidite jo?... Tako je... Naj-prej sama vse pove, potem pa taji, ko jo obide sram."

"Jaz za Komanom?... O, sv. Devica!... To ima pošten člo-vek potem..."

"Kaj se delaš tako nevedno?... Kar povej!... Marko je tvoj!" ji nagaja Čuka.

"Marko?... Moj?... O, strah!... Sedaj pa vidim, da ničesar ne veste... Moj ni, ampak ena druga iz naše vasi ga lovi," pripoveduje Marta.

"Katera?" se začudijo ženske in ugibljejo...

"O, saj sem vedela, da je no-bena ne ugame... O, ta svetoh-linka zna skrivati... Škendrova Lenčika tišči za vdovcem..."

"I, jej!... Ta mleza?..."

"Ravno ta!..."

"Sedaj se pa še na katero za-nesi!... Pa zaupaj, če moreš! Kako pa ti veš?..."

Marta se škodoželjno nasmeh-ne in se pobaha: "Sama sem vi-dela..."

"Ti?... Kje pa?... Kako je bilo?..."

"O, da vam povem..."

Ženske stopijo krog Marte in se naslonijo na motike.

(Dalje prihodnjic)

ZA SMEH

Res čudno

Janezek: "Ata, kje si se pa ti rodil?"

Ata: "V Ljubljani."

Janezek: "In mama?"

Ata: "V Mariboru."

Janezek: "Jaz pa v Clevelan-du. Ali ni čudno, da smo se sku-paj dobili?"

Marie Prisland:

"RAVBAR" MARTINČEK

Ko sem v tem listu brala Jur-čičovo povestico o Kozlovski sodbi v Višnji gori, sem se spomnila slične zgodbe, ki kroži v Zadrebki dolini.

Potok Dreta teče skozi prijaz-ne kraje ter se pri Nazarjih iz-liva v reko Savinjo, zato bo po-vestica morda zanimala rojake iz Zadrebke in Savinjske doline.

Navajam, kakor mi je bilo po-vedano na enem izmed mojih o-biskov Slovenije.

Pred kakimi 200 leti se je po gozdovih okrog Bočne v Zadreb-ki dolini klatil razbojnik z ime-nom Martinček. Samotnim pot-nikom je jemal denar, kmetom kradel živino, izmikal špeh in šunke izpod dimnikov, pobiral jajca iz gnezd, gostilničarja pre-stašil, da mu je dal liter vina.

Tako je živel dobro in veselo in vedno na tuj račun.

Ljudje iz Bočne so se razboj-nika bali in na vse načine skušali, da bi ga ujeli. Ujeti ravbar-ja ni lahka stvar. Martinček je imel velik nož, vtaknjen za škornjem, in piščolico za pasom.

Takšnemu človeku se ne da zlahka blizu priti, posebno ne, ker je razbojnik bil močan kot štajerski bik, kar je že velike-ga pomena.

Bočna je lepa vasica s slikovi-to okolico in prijaznimi prebi-valci. Ob času te povesti je ime-la brihtnega župana, katerega je silno ježilo, da razbojnik razsaja in krade ravno v njegovi obči-ni. Rad bi mu na skrivaj dal le-pod darilo, če bi se hotel umak-niti čez gozdove v Savinjsko dolino, na primer na Rečico, O-konino, Ljubno ali v Gornji grad. Da, v Gornji grad! Tam imajo graščino in tam je boga-tija! Naj bi Martinček še te ne-koliko oskubil, Bočno pa v mi-ru pustil!

Župan je končno sklical ob-činsko sejo. Zbrali so se resni mo-žje, jezni in srditi na razboj-nika. Vsi odborniki so bili na-vzočji, le blagajnika Štefana je manjkalo. Šel je v Celje po vino za svojo gostilno.

Štefan je bil odprte glave in je vedno znal postaviti pravo besedo. Brez njega so občinske seje bile prazne in suhe.

"No, kaj bomo pametnega u-krenili, možje? Kako se bomo

vinjski dolini. Predlog je bil, da se piše v Gornji grad in vpraša, če bi vislice posodili.

Ob prejemu pisma je gornje-grajski župan sklical občinsko sejo, kjer je prebral pismo in prošnjo iz Bočne, naj bi jim vislice posodili. "Bočani so storili dobro delo, ker so razbojnika u-jeli, radi tega zaslužijo pohva-lo in pomoč," je menil gospod župan.

Občinski očetje so nekaj časa gruntali in ugibali, kako in kaj, končno se oglašajo najstarejši ob-bornik:

"Res je lepo, da so Bočani u-jeli razbojnika; pišimo jim za-hvalno pismo! Da bi naše visli-ce posojevali, pa ne gre! Če so Bočani sami razbojnika ujeli, naj si še vislice sami postavijo! Vsaka občina naj skrbi za svoje potrebe."

Župan in vsa zbornica je bila zavzeta nad bistroumnim pred-logom svojega tovariša. Pohva-lili so ga, njegov predlog spreje-li ter takoj Bočanom pisali, da vislice ne posodijo.

Bočani so spet imeli sejo ter se močno jezili na "oherne" in neprijazne Gornjegrajčane. Raz-bojnik pa je v županovi kleti zvezan čakal smrti.

"Kaj naj zdaj storimo?" je vprašal župan zbrane občinske tovariše. "Če bi vislice sami po-stavili, nas stane 20 goldinarjev. Koliko denarja je v blagaj-ni, Stefan?"

"Petnajst goldinarjev. Sinoči sem jih preštel," ugotovi Štefan.

"Torej občina nima dovolj de-narja, da bi vislice postavila?"

"Nikakor ne! Manjka celih pet goldinarjev."

"Kako se bomo spravili iz te zagate?" toži župan. "Razbojnik nam vsak dan za en goldinar požre kruha, vina in mesa. Mo-ramo se ga rešiti!"

Možje premišlujejo, ugibajo, se prerekajo, a nobenemu ne pa-de v glavo kaka resilna misel.

Vsi so popolnoma prepričani, da je ujetega razbojnika treba spraviti s tega sveta, a kako, da bi ne bilo nikakih posebnih stroš-škov. Končno se dvigne Štefan — bistra glava — ter navzoče ta-kole nagovori:

"Slavni župan! Odlični možje občinski! Naše ljudstvo nas je iz-volilo, da čuvamo blagor občine Bočne, da čuvamo občinsko bla-gajno, zato tega zaupanja ne smemo zlorabiti. Zakaj bi delali stroške za vislice, ki bi stale 20

goldinarjev — v blagajni jih imamo samo 15 — poleg tega bo treba razbojnika pred smrtjo do-bro pogostiti, kot je v takih slu-čajih ljudska navada, kar bo spet nekaj stalo. Predlagam, naj bi teh 15 goldinarjev, ki so v blagajni, namesto da jih po-prošimo za vislice, dali razboj-niku Martinčku z naročilom, naj se sam obesi, kjer se hoče. Na ta način ne bo občina imela no-bene sitnosti, ne stroškov, pri-hranili pa bomo pet goldinar-jev."

Veliko veselje je zavladalo v občinski sobi nad tako pametnim in za občinsko blagajno ko-risnim predlogom. Razbojnik res ni vreden, da bi radi njega imeli izredne stroške. Iz kleti so takoj privedli Martinčka, ga raz-vezali ter mu izročili denar z na-vodilom:

"Martinček! Za svoja hudo-delstva si bil po cesarskih posta-vah obsojen na smrt na vislicah, ki jih pa Bočna nima. Tu imaš 15 goldinarjev. Pojdi in se sam obesi, kjer se hočeš! Najbližje vislice so v Gornjem gradu. Predno si boš vrst zadrnil, nam napiši pismo, da bomo ve-deli, da si našo obsodbo točno in pravilno izvršil!"

Razbojnik Martinček pograbi denar, se pred slavnimi občin-skimi možmi večkrat zaporedoma globoko prikloni, vsakemu posebej poda roko, si ginjen utrne debelo solzo in odšvedra iz sobe. — Ali se je obesil? Nekdo je baje na gornjegrajških visli-cah, ki so bile postavljene blizu Homca, videl viseti nekaj člove-ku podobnega. Če je to bil Mar-tinček, pa pravzaprav nihče ne ve. Tudi pisma niso Bočani pre-jeli, kjer bi obešenec potrdil, da je izvršil zapovedano smrtno obsodbo nad samim seboj. Le pripovedka o ravbarju Mar-tinčku gre od ust do ust zadnjih 200 let.

ni, težave imajo samo zaradi neznanja jezika — kot pač z vsemi tujci.

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

V Euclidu, zidana hiša, 4 spal-nice, obložena kopalnica, rek-soba na pol zgotovljena, 2½ garaža, blizu šol in cerkve. \$38,900. Lastnik 531-8453 ali 481-0163.

— (45)

Spalna soba

se odda moškemu, čista in pri-jazna. Od E. 185 St. do E. 200 St. — Kličite 481-9295.

(45)

Stanovanje oddajo

Dve stanovanji, eno s 3 spal-nicami eno z 2 spalnicama, od-dajo v slovenski naselbini ob St. Clair Avenue. Kličite 361-0076.

— (41)

V NAJEM

na 1251 E. 74 St. pet sob in kopalnica spodaj. Zmerna cena. Se lahko pokaže v soboto od 12. do 3. ure pop. Kličite za sesta-nek 842-5761.

(44)

Stanovanje se odda

Stiri sobe zgoraj na E. 73 St. severno od St. Clair Ave. Kličite 431-6798

(x)

Avto naprodaj

Oldsmobile 442, letnik 1969, dvoje vrat, v dobrem stanju, je ugodno naprodaj.

Kličite 391-2084

(43)

Help Wanted Male

MAINTENANCE — HANDY MAN

for small shop. Experienced in electrical and general repairs. Must drive. Smoking not per-mitted. — \$4.00 per hour.

PAULIN PRODUCTS CO.

30520 Lakeland Blvd.

Willowick, O. 44094

Call or see Mr. Byers 944-9200 (43)

Male Help Wanted

SPRING MAKER

All phases of spring manufac-turing. Primary and secondary operations. Experience desirable

STAMPING AND FORMING small parts fabrication; set up tooling. Run parts. Experience desirable.

FACTORY WORK

General factory work and clean-up. Good position for retired person desiring flexible hours.

Call 531-0213

(41)

JANITOR WANTED

Janitor needed at St. Mary's Church. Anyone interested call 781-7740. Living quarters avail-able.

(x)

Pomoč iščejo

Grdina Recreation, 6017 St. Clair Avenue, tel. 361-9398, išče človeka za splošno snajenje. Ure od 8. zj. do 1. ure pop. šest dni v tednu. Kličite po 7:30 zve-čer. Mora razumeti in govoriti angleško.

(mwf)

MALI OGLASI

Upravniki v Clevelandu pozor

Neff Rd. okolica, krasen zidan ranč z dvojno priključeno garažo, rekreacijska soba, severno od Lake Shore Blvd., narejen po naročilu, kvalitetno izdelan, in v dobri okolici.

6-6 zidan

za dve družine v Euclidu, samo tri leta star, tri spalnice in 1½ kopalnica v vsakem stanovanju. Jedilna soba. Karpentirano. Raz-deljena klet, 2½ garaže, v oko-lici novih domov.

Groveswood okolica

hiša za dve družine, dve spal-nice vsaka, z aluminijem obita, klet, nova dva in pol garaže. \$26,900.

Novi ranči

splits in Colonials v Euclid, Eastlake in Willowby. Cena od \$32,900 in več. Kličite da vam pokažemo.

UPSON REALTY

499 E. 260 St.

731-1070

(43)

NOVICE- z vsega sveča

NOVICE- ki jih potrebujete

NOVICE- ki jih dobite še sveže

NOVICE- popolnoma nepristranske

NOVICE- kolikor mogoče originalne

NOVICE- ki so zanimive

vam vsak dan prinaša v hišo

Ameriška Domovina

Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo

Johan Bojer:

IZSELJENCI

Nekega večera, ob slabem vremenu, je hodil po stari naselbini okrog in se je sebi zdel tako odveč na tem svetu. Da pove po pravici, je pogledal tudi tu in tam skozi okno. In kaj je videl? V vsaki hiši je bila zbrana družina okrog svetilke. Videl je srečo in domačnost pri njih vseh. Samo on je živel v luknji in ni še ničesar dosegel. Zena? Družina? Ah, ne, za to ni šlo. Sola?

Stran z njo, z idejami in z vsem. Kaj pa, ko bi le še imel nekje skrit kak majhen adut? Kaj, ko bi, odkrito povedano, le še imel nekje skrito svoje pravo poslanstvo? Zdaj se bo moralo pokazati. Saj pomladil se pač več ne bo. Čuj, Morten Kvidal: Erik Foss je bil sanjal o tako čudovitih stvarih, mislil je na višjo šolo v Nidarosu, na katedralo, na vseučilišče. Ali bo kaj iz tega? No, nekega dne se bo uresničilo, bodite prepričani. Ampak česa se bodo mladi ljudje tu učili? Prežvekovati. Poglej zgodovino! Ustanavljali smo države na Irskem, na Skotskem in v Normandiji z roparskimi pohodi.

V šolah, ki smo jih tam zgradili, se je predvsem poučevalo pač o roparskih pohodih, tako divji so bili naši očetje, pravi profesor, in pri tem se mu cedijo v ustih sline po novih roparskih pohodih. Imenitno. A tukaj? Te nove Normandije tukaj, na katero bomo nekega dne zelo ponosni, te nismo ovsojili z ognjem in mečem, ampak z motiko in lopato. Kaj naša borba z neskončno ravnino, s prerijskim požarom, s samoto, z zimami, s sušo, z revščino in s kobilicami ni rodila nobenega junaka? Ali ne zasluži, da bi se je naši potomci spominjali? Poslušaj, Morten Kvidal! Pred teboj sedi človek, ki ni nikoli ničesar dosegel, zdaj pa bo kljub temu šel po svetu in se lotil majhnega dela.

Prepotoval bo vse države na vzhodu in zahodu in zbiral našo zgodovino v novem svetu, prav od Leifa Eriksona pa do danes. Govoril bo s starimi pionirji in napisal vse, kar so napravili, odkar so prišli semkaj. Ali si čul kaj o Klengu Personu? Pred osemdesetimi leti je potoval pred skozi države in ustanovil šest in trideset novih naselbin. Nekega dne je sedel pod nekim drevesom, prav tam, kjer sedaj leži Chicago, in tedaj je prišel neki halfbreed in mu hotel prodati prav na onem mestu sto oralov zemlje, samo ko bi zamenjal zato svojo obleko z njim in mu dal tudi svojo pipo.

Ampak Kleng si je premislil, ljubil je čistoto in se je bal, da ne bi imel oni v obleki mrčesa. Danes so ta zemljišča vredna več kakor vse norveško narodno premoženje. To je komaj en sam stavek iz naše sage tukaj v Ameriki. Da, da, kar smej se. Učitelj Jo bo zdaj ustvaril novo znanost za vseučilišče, ki bo nekoč nastalo tukaj v Nidarosu. To bo nova saga, ne o maščevanju in morjenju, ampak o potrpežljivosti in delu. Da, da.

"Zdaj pa z bogom, Morten; skupaj smo prišli semkaj, marsikaj smo skupaj preživeli. Življenje nas je vodilo po različnih potih. Ampak hvala za ves čas, ko smo bili skupaj, in veliko sreče." In učitelj Jo se je pripravil, da bi šel.

"Da, da, Jo," rekel Morten. Obrisal si je roko ob delovno obleko in mu jo nazadnje dal. Potem je učitelj Berg odpoval in njegovi tovariši so stali na postaji in mu mahali v slovo. Pomolil je svojo sivo glavo iz

kupeja in jim odzdravljaj. Vrste starih naseljencev so se pričele redčiti, — da pa so stopali drugi na njihovo mesto, ni bilo isto.

Nekega dne so zvonovi spet zvonili čudno dolgo in tako slovesno preko neskončne ravnine. To pot je Per Foll mlajši vlekel vrv. Od vseh strani je prihajalo nenavadno veliko ljudi. Ali so to pot prišli nemara poslušat škofa? Ne, ta dan je hotel pridigati pred svojimi stariimi znanci Oluf Skaret, ki se je mimogrede oglašil doma. Ni samo dovršil semenišča v St. Louisu, ampak je že leto dni pastiroval v neki župniji na vzhodu tam v Iowi.

Za Karen in Kala to ni bil navaden dan. Sicer je stalo mater lepo število kokoši in prašičev, da ga je mogla vzdrževati vsa ta dolga leta pri njegovem študiju. Zato pa je prišel zdaj domov in hodil po hiši kot pravi župnik, z zalisci in z naočniki na nosu. Ah, da, čas poteka. Sicer je bil nekoliko začuden, ko je prejšnji dan stal na farmi in videl vse tiste sive lope. Okrog in okrog so si ljudje v zadnjem času sezidali lepe in nove hiše.

Govoril je s Siri in Andersom o tem. Ampak s starim se ni dalo ničesar napraviti. Kdo ve, koliko je imel skritega v svojem izseljenskem zaboju pod posteljo. Ali denarja ni nikoli pokazal, niti tega niso slutili, kam je skrnil veliki zarjaveli ključ.

Ampak za Olufa je bil praznik biti spet s starši in brati in sestrami skupaj. Ura iz Skareta je tiktakala in ga spominjala na nekdanje dni. Karen si ni upala povedati, da se vsakokrat, kadar bije, zdrzne ob misli, da bi utegnil Ebbe spet priti. Da, spomini? Otroci so se pogovarjali, kako so tisti dan, ko so odhajali, pokopavali mačko gori v skalah, spominjali so se borovnic in brusnic, ki so jih tamkaj brali, in snežne jerebice, ki so jo videli vzleteti neke zime, ko je bilo polno snega.

Oluf je mogoče bolj mislil na te stvari kakor drugi, ker je bil tako dolgo sam v tujem svetu. "Ampak osivel si, oče. In tudi ti, mati, boš kmalu potrebovala počitka?" Siri je postala majhna gosposodična. Hodila je v župnišče in se učila klavirja. To ni bilo po Kalovi volji, ampak kakor običajno, po Karenini. In Pavlina je prišla s svoje male farme in to pot je bil brat župnik prijazen. Stisnil ji je obe roki in jo pohvalil, kako je pri-

PREMISLILA SE JE — Znana operna pevka Maria Callas je imela zadnjič napovedan nastop v New Yorku. Par ur pred njim so poslušalce, ki so se že začeli zbirati v dvorani, obvestili, da je pevka "bolna" in ne bo nastopila. Kljub tej odpovedi pevka še vedno misli na pevsko turnejo po ZDA.

Zdaj pa je bilo nedeljsko jutro in ljudje so prihajali. Ugibal so, kakšni struji Oluf pripada. Cerkevni spor je prodrl celo semkaj. Zato je poskrbel pač Peter Skaarnes. H kateri sinodi se je Oluf nagibal in kakšno stališče je zavezemal v sporu o predestinaciji? Pa to bodo danes izvedeli.

Tamkaj prihaja s svojim bratom preko ravnine. Anders se v poslednjem času imenuje Anders in je večji in zastavnejši od župnika. Pravi orjak je s svetlimi brki in kodrastimi lasmi pod nizko čepico. Prav zdaj je moral bratu zaupati, kako namerava pridobiti vse farmarje v okolici za zgradbo lastnega

elevatorja za pšenico, tako da bodo od prekupčevalcev neodvisni in bodo lahko prodali, kadar bi jim najbolje kazalo. Župnik pa ga pogleda in pravi, da bi mu bil to pač lahko povedal ob kaki drugi priliki.

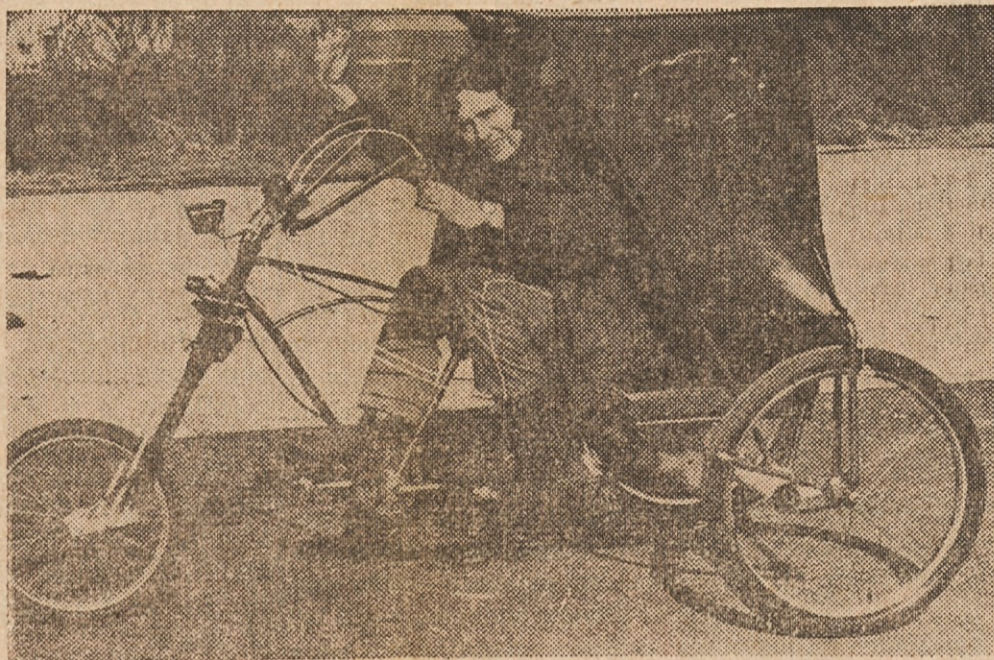
Za njima prihajata obe sestri. Pavlina, velika in močna, z ruto na glavi in v težkih čevljih, Siri s klobukom in sončnikom. Siri ugiba, ali sme nocoj spomniti brata na to, kako so nekoč poročali kravo in bika. O ne, to se zdaj res ne spodobi več. In nazadnje prihajata oče in mati, dva starajoča se prerijška človeka v svojih najlepših oblekah.

(Dalje prihodnjič)

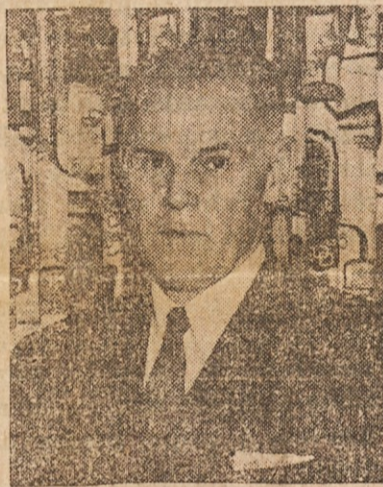
Izmazal bi se rad

"Mamica, meni se je sanjalo, da sem se vozil s čolnom in da sem padel v vodo. Ali se moram kljub temu danes umiti?"

VSI, KI POGREŠATE SLOVENSKO ČTIVO, DOMAČIH IN OSEBNIH NOVIC, STE PRAV LEPO VABLJENI, DA SE NAROCITE NA AMERISKO DOMOVINO.

DA JE NEKAJ POČEL — To je bil povod, da je Jim Smith, 31 let stari mehanik v Bellevillu, Ill., zgradil tole svojevrstno vozilo, ki vzbuja splošno pozornost, kadar se Jim pojavi v njem na cesti.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z globoko žalostjo v srcih naznanjamo, da je umrl naš dragi ata, stari ata in tast

Frank Kovačič

Previden z zadnjimi tolažili sv. vere, je zaspal v Gospodu 23. januarja 1974. Pokojni se je rodil 26. aprila 1897 v vasi Vrhovo, fara St. Lovrenc ob Temenici. Bil je vojak v prvi svetovni vojni in ob razsulu 1918 je prišel v italijansko ujetništvo, ki se je iz njega vrnil domov o Božiču 1919. V Ameriko je prišel 1. 1921, najprej v Forest City, Pa., od tam pa v Cleveland 1. 1922. Zaposlen je bil v Fisher Body do upokojitve 1964. V kulturnem življenju se je udeleževal pri fari Marije Vnebovzete kot pevec zbora "Ilirija." Leta 1936 se je preselil v Euclid, Ohio, ter je odslej spadal v farno sv. Kristine.

Pogreb se je vršil 28. januarja 1974 iz pogrebnega zavoda A. Grdina & Sons v cerkev sv. Kristine, kjer je župnik Rev. Jos. Čelesnik opravil pogrebno sv. mašo. Pokopan je na pokopališču Vernih duš poleg svoje - pred 7 leti - umrle žene.

Pokojni je bil član društev: Najsvetejšega Imena fare sv. Kristine, pevskega zbora "Ilirija" kora fare Marije Vnebovzete in pevskega zbora "Slovan" v Euclidu, Ohio, podpornih društev: sv. Kristine 219 KSKJ in Kras št. 8 ADZ.

Iskreno se zahvaljujemo Father Jos. Čelesniku za molitve v pogrebem zavodu, za darovano mašo zadušnico, za lep govor v njegov spomin in za spremstvo na pokopališče.

Hvala Mrs. Max Gerl in sopevkam za petje pri pogrebnih sv. maši. Srčna hvala vsem, ki ste poklonili lepe vence cvetja ob njegovi krsti. Hvala vsem, ki ste naklonili darove za svete maše. Hvala pevskim zborom "Slovan" in

Smrti, Tvojega vstajenja se spominjamo Gospod, zarja večnega življenja razsvetljuje našo pot. Upamo, da bomo vstali, večno s Tabo kraljevali, Jezus, večna hvala Ti, ker odrešil si ljudi.

Zaljujoči:

hčeri: JOŽICA in JULIJA, poročena GRIDA
zet: CARMEN
vnuki: MICHAEL in JIMMY
vnukinje: THERESA in ostali sorodniki v Sloveniji

Euclid, Ohio 27. februarja 1974.

Songs and Dances of the SLAVS!

DUQUESNE UNIVERSITY

TAMBURITZANS!

3 p.m. Sunday, March 3, 1974

CLEVELAND PUBLIC MUSIC HALL

TICKETS ON SALE NOW AT ALL BURROWS STORES

Tickets: \$4.00, \$3.50, \$3.00, \$2.50 and \$2.00
Special Student Price \$1.50

Oglašujte v naših malih oglasih

- CE PRODAJATE ali kupujete rabljeno pohištvo,
- CE ISČETE ali oddajate stanovanje,
- CE POTREBUJETE delovno moč,
- CE ISČETE zaposlitev,
- CE PRODAJATE ali kupujete nepremičnine —

dajte mali oglas v

AMERISKO DOMOVINO!

Pokličite HE 1-0628.

AMERISKA DOMOVINA

bi morala biti

v

vsaki slovenski hiši

DRAGI NAROČNIKI IN NAROČNICE!

Lepo prosimo, pošljite nam naročnino že ob prvem obvestilu, prihranite nam ponovno delo in stroške! Sporočite takoj, če želite spremembo v naročništvu. Pridobivajte nam novih naročnikov. Priporočite naš list svojemu slovenskemu sosedu in znanцу!

AMERISKA DOMOVINA

ZMAGAL JE — Nekdanji znani boksarski svetovni prvak Jack Demsey ima v New Yorku splošno znano restavracijo. Ko mu je lastnik stavbe hotel zadnjič povišati najemnino za prostor, ki ga uporablja že 37 let, je Dempsey protestiral in šel na sodišče, ko ga je lastnik hotel v 30 dneh vreči na cesto. Sodišče jo odločilo v J. Dempseyjevo korist.